

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Bałkany w kulturze Zachodu		8.0.12300	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Slawistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Anita Gostomska; Dejan Ajdačić, profesor uczelni; dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka; dr Maša Guštin; dr Jolanta Dziuba			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Wykład		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - praca własna (samodzielna lektura literatury przedmiotowej);	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie do egzaminu i sam egzamin.	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Obecność i aktywna postawa na zajęciach – 40%;	
		pozytywny wynik egzaminu pisemnego w postaci testu (otwartego lub/i wyboru) lub egzaminu ustnego (zależnie od wyboru formy zaliczenia) – 60%	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	egzamin pisemny	egzamin ustny
		Wiedza	
K_W10	+	+	+
K_W13	+	+	+
		Umiejętności	
K_U05	+		+
K_U08	+		+
		Kompetencje społeczne	
K_K02	+		+
K_K05	+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Zapoznanie studentów ze sposobami recepcji Bałkanów w kulturze zachodniej, ze szczególnym uwzględnieniem obrazów stereotypowych oraz wyobrażeń, sytuujących Bałkany wraz z ich mieszkańcami na peryferiach Europy i cywilizacji, a także uwarunkowań (m.in. historycznych) tych stereotypów. Przedstawienie wybranych tekstów literackich oraz materiałów filmowych, ilustrujących przedmiotowe zagadnienie.

Treści programowe

Problematyka wykładu: Bałkany – realia geograficzne i historyczne;
Bałkany pomiędzy Wschodem a Zachodem;
Bałkany wobec orientalizmu i bałkanizmu;
Bałkany w dyskursie postkolonialnym (kolonizacje europejskie i osmańskie); peryferyjność/marginalizacja Bałkanów;
Bałkany wyobrażone – polskie wyobrażenia Bałkanów; bałkanizacja; mity i stereotypy dotyczące Bałkanów.

Wykaz literatury**A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:****A.1. wykorzystywana podczas zajęć (fragmenty wybrane przez osobę prowadzącą zajęcia):**

- M. Bobrownicka, Pogranicza w centrum Europy, Kraków 2003.
- M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.
- I. Čolović, Bałkany – terror kultury, przeł. M. Petryńska, Wołowiec 2014.
- I. Čolović, Polityka symboli: eseje o antropologii politycznej, przeł. M. Petryńska, Kraków 2001.
- B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.
- R.D. Kaplan, Bałkańskie upiory. Podróż przez historię, przeł. J. Ruszkowski, Wołowiec 2010.
- R.D. Kaplan, W cieniu Europy. Dwie zimne wojny i trzydziestoletnia podróż przez Rumunię, a nawet dalej, przeł. R. Pucek, Wołowiec 2017.
- M. Koch, „My” i „Oni”, „Swój” i „Obcy”. Bałkany XX wieku z perspektywy kolonialnej i postkolonialnej, „Porównania” 2009, nr 6.
- E. Said, Orientalizm, przeł. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2005.
- M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.
- Węzeł bałkański, red. J. Pieńko, S. Wilkanowicz, Kraków 1999.
- inne.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

- Postkolonializm [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik. Kraków 2006.
- M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.
- B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.
- M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.
- inne.

Literatura uzupełniająca (wybrane pozycje)

- M. Babić, Bałkanizacja czy europeizacja? Bośnia i Hercegowina w perspektywie europejskiej, [w:] Konflikty narodowe i europejskie aspiracje państw bałkańskich, red. M. Filipowicz, Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej (rok IX, zeszyt 2), Lublin 2011.
- M. Chaszczewicz-Rydel, „Między wierzchołkami trójkąta bałkańskiego” – o porządkowaniu wojennej rzeczywistości przez polskich reportażyistów, [w:] Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, Seria Obrazy kultury polskiej, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2009.
- M. Dąbrowska-Partyka, Literatura pogranicza, pogranicza literatury, Kraków 2004.
- M. Dąbrowski, Swój –Obcy – Inny. Z problemów interferencji i komunikacji międzykulturowej, Warszawa 2001.
- Inny, inna, inne. O inności w kulturze, red. M. Janion, C. Snochowska-Gonzalez, K. Szczuka, Warszawa 2004.
- M. Janion, Niesamowita Słowiańszczyzna, Kraków 2006.
- Kategoria Europy w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A. Makowiecki, Warszawa 1992.
- A. Kola, Bałkany – mapa symboliczna, „Przegląd Polityczny” 2008, nr 89.
- A. Kola, Europa w dyskursie polskim, czeskim i chorwackim. Rekonfiguracje krytyczne, Toruń 2011.
- A. Koseski, W bałkańskim tyglu, Pułtusk 2002.
- E. Kuźma, Mit Orientu i kultury Zachodu w literaturze XIX i XX wieku, Szczecin 1980.
- K. Lachowicz, Stereotypy a badania obrazu innych grup etnicznych w literaturze. Uwagi teoretyczne, „Slavica Iuvenum X, Universitas Ostraviensis” 2004.
- J. Markowska, Bałkany – określenie medialne czy region geograficzny? „Prace i Studia Geograficzne” 2010, t. 44.
- L. Moroz-Grzelak, Polska wizja bałkańskiej przestrzeni terytorialnej w kontekście pojęcia „kocioł bałkański”, „Slavia Meridionalis” 2007, t. 7.
- Muzułmanie w Europie. Bogactwo różnorodności czy źródło konfliktów, red. M. Widy-Behiesse, Warszawa 2011.
- Narodowy i ponadnarodowy model kultury. Europa Środkowa i Półwysep Bałkański, red. B. Zieliński, Poznań 2002.

- Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2010.
- W. Sajkowski, Obraz ludów bałkańskiego wybrzeża Adriatyku we Francji epoki Oświecenia, Poznań 2014.
- J. Sujecka, Przestrzeń jako metafora w dialogu pojęć między Bałkanami i Europą. Czy Europa jest metaforą dla Bałkanów?, „Studia Litteraria Polono-Slavica” 2008, nr 8.
- G. Szwat-Gylybowa, O szczególnym przypadku przemilczenia w relacjach Bułgara z Europą, [w:] Przemilczenia w relacjach międzykulturowych, red. J. Goszczyńska, G. Szwat-Gylybowa, Warszawa 2008.
- G. Szwat-Gylybowa, Stereotyp Turka w piśmiennictwie bułgarskim XIX stulecia a grzechy europejskiego orientalizmu, [w:] Kategoria narodu w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A.Z. Makowiecki, Warszawa 1993.

Kierunkowe efekty uczenia się K_W10; K_W13 K_U05; K_U08 K_K02 K_K05	Wiedza Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10); - posiada wiedzę na temat współczesnej sytuacji geopolitycznej krajów bałkańskich (K_W13). Umiejętności Student: - potrafi komunikować się, również w językach obcych, z otoczeniem i merytorycznie argumentować, uzasadniając swoje stanowisko (K_U05); - posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu kontaktów kulturowych między państwami bałkańskimi a krajami Europy Zachodniej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U08). Kompetencje społeczne (postawy) Student: - jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności za własne decyzje oraz prace zespołu, realizując zadania związane z badaniem powiązań między kulturą bałkańską z zachodnioeuropejską (K_K02); - jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika firm funkcjonujących na polskim i zachodnioeuropejskim rynku pracy, współpracujących z krajami bałkańskimi w zakresie promocji literatury i kultury (K_K05).
Kontakt anita.gostomska@ug.edu.pl	